

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 93

София, 05.04.2013 г.

Върховният касационен съд на Република България, първо гражданско отделение в закрито заседание , в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЖАНИН СИЛДАРЕВА

ЧЛЕНОВЕ : ДИЯНА ЦЕНЕВА

БОНКА ДЕЧЕВА

разгледа докладваното от съдията Д. Ценева гр.д. № 1158/2011 г. по описа на ВКС, I г.о. и за да се произнесе, взе предвид :

С решение № 215 от 18.07.2011 г. по в.гр.д. № 278/2011 г. на С. окръжен е потвърдено решение № 218 от 02.03.2011 г. по гр.д. № 6897/2010 г. на Старозагорския районен съд, с което е допусната съдебна делба между съделителите С. С. Т., С. С. Ч. и С. С. Т. по отношение на следния недвижим имот: самостоятелен обект в сграда с идентификатор 68850.514.175.1.12, с адрес [населено място], [улица], вх. Б, ет.6, ап.12, намиращ се в сграда № 1, разположена в поземлен имот с идентификатор 68850.514.175, с предназначение - жилище, апартамент, с площ 85.62 кв.м, с принадлежащите към него мазе № 12 и таванско помещение № 12, заедно с 1/34 ид. части от общите части на сградата и от правото на строеж, при права: ¼ ид. част за С. С. Т., ¼ ид. част за С. С. Ч. и ½ ид. част за С. С. Т..

Прието е за установено от фактическа страна, че С. Т. и С. Ч. са бивши съпрузи. През време на брака си с договор за покупко- продажба, обективиран в нотариален акт № 159, т.ХХI, дело № 6394/95 г., двамата са придобили възмездно 1/2 ид. част от процесния имот, а останалата 1/2 ид. част е придобита от техния син С. Т.. Съдът е намерил за неоснователно възражението на С. Ч. за пълна трансформация на лично имущество, като е посочил, че когато като страна по придобивната сделка участват двамата съпрузи, транслативният ефект на сделката настъпва в патримониума и на двамата на основание сключения договор, а не по силата на закона- чл. 21, ал.1 СК. В тези случаи правно ирелевантни са обстоятелствата кой от двамата съпрузи е платил част или цялата цена и с какво намерение. Оттук е направил извод, че върху придобитата от съпрузите С. Т. и С. Ч. 1/2 ид. част от имота е възникнала съпругеска имуществена общност, след прекратяване на която всеки от тях се легитимира като собственик на 1/4 ид. част.

Въззивното решение е допуснато до касационно обжалване на основание на чл. 280, ал.1, т.1 ГПК по въпроса може ли да се уважи иск за пълна или частична трансформация на лично имущество, когато страните по договора за

придобиване на имота са двамата съпрузи и относно дяловете им в тази хипотеза, като е констатирано разрешаване на този въпрос от въззивния съд в противоречие с представеното от жалбоподателката решение № 508 от 12.01.2011 г. по гр.д. № 1150/09 г. на ВКС, II г.о., постановено по реда на чл. 290 и сл. ГПК. В него е прието, че когато страни по договора за придобиване на недвижимия имот са и двамата съпрузи и в договора е вписано, че покупната цена е изплатена изцяло и в брой, правата на двамата купувачи са равни, при липса на друга уговорка. Обстоятелството, че единият от съпрузите е дал лични средства, не дава възможност за придобиване на право на собственост на лично основание. Възражението на единият от бившите съпрузи по чл. 21, ал.1 СК/отм./ е намерено за основателно, но само в рамките на онази идеална част от имота, която той е придобил като купувач по договора. Прието е, че вложената от него сума има извънсемеен характер и е направен извод, че придобитата от този съпруг идеална част е негово лично имущество, а частта на другия съпруг е придобита в режим на съпругеска имуществена общност, при прекратяване на която дяловете на съпрузите са равни. Поради това делбата на придобития през време на брака недвижим имот е допусната при права $\frac{3}{4}$ ид. части за единия съпруг и $\frac{1}{4}$ ид. част за другия.

На настоящия състав е служебно известна и практика на ВКС, също формирана по реда на чл. 290 ГПК, която изключва по принцип възможността при придобиване на недвижим имот през време на брака, закупен на името на двамата съпрузи, да се установява трансформация на лично имущество за един от тях.

Така в решение № 253 от 07.07.2011 г. по гр.д. № 812/2010 г. по описа на I г.о. е прието, че “след като договорът за продажба е сключен от двамата съпрузи като купувачи, транслативният ефект на сделката е настъпил пряко в патримониума на двамата при равни права като страни по договора и придобиването на собствеността не е обусловено от техния съвместен принос. Приносът по смисъла на чл.19 ал.2 СК /отм./ е от значение за признаване на вещни права на основание чл.19 ал.1 СК /отм./ от съпруга, който не участва по договора, с който се придобива имуществото, но когато този съпруг е страна по договора, правата му не могат да бъдат отречени. Плащането на цената с лични на единия съпруг средства, когато и двамата сключват договор за продажба, не се свързва от закона с вещно правни последици. Вътрешните отношения между съпрузите подлежат на уреждане след прекратяването на брака в зависимост от основанието, на което са дадени средствата”.

В същия смисъл е решение № 194 от 30.06.2011 г. по гр.д. № 46/2011 г. по описа на I г.о., в което се приема, че “когато двамата съпрузи са участвували като страни по сделката и са изразили воля за придобиването на имуществото, те придобиват имуществото в режим на съпругеска имуществена общност, независимо от произхода на вложените при покупката средства. Дори вложените средства за придобиването на имуществото да са били лични на единия от съпрузите, то следва да се приеме, че той е

предоставил половината от тях на другия съпруг на някакво основание. Това основание /напр. дарение, заем и др./ е без значение за възникването на съпружеската имуществена общност и изключва трансформирането на лично имущество в имущество, придобито по време на брака между съпрузите. Това разрешение е възприето и в решение № 62 от 01.04.2011 г. по гр.д. № 1680/09 г. на ВКС, IV г.о.; решение № 483 от 23.05.2012 г. по гр.д. № 1660/2010 г. на ВКС, IV г.о.; решение № 164 от 17.09.2012 г. по гр.д. № 1258/2010 г. на ВКС, I г.о. и др.

В практиката съществува и трето становище, според което възмездното придобиването на недвижим имот през време на брака на името на двамата съпрузи не е пречка да се претендира трансформация на лично имущество от един от тях, тъй като нормата на чл. 21 СК/отм./ не поставя такова ограничение/особено мнение към решение № 164 от 17.09.2012 г. по гр.д. № 1258/2010 г. на ВКС, I г.о./.

Предвид изложеното, следва да се приеме, че е налице противоречие в практиката на ВКС при разрешаването на въпроса допустимо ли установяване трансформация на лично имущество на основание чл. 23 СК /чл. 21 СК от 1985 г. отм./ в случаите на придобиване на недвижим имот през време на брака чрез договор за покупко- продажба на името на двамата съпрузи, поради което на основание чл. 292 ГПК следва да бъде направено предложение до ОСГК за постановяване на тълкувателно решение.

Отговорът на поставения въпрос е от значение за изхода на настоящото дело. Затова съдът

О П Р Е Д Е Л И :

ОТМЕНЯ определението от 13.11.2012 г. за даване ход на делото по същество. СПИРА производството по делото.

ПРЕДЛАГА на ОСГК на ВКС на основание чл. 292 ГПК да постанови тълкувателно решение по следния въпрос:

Допустимо ли установяване трансформация на лично имущество на основание чл. 23, ал.1 и 2 СК /чл. 21, ал.1 и 2 СК от 1985 г. отм./ в случаите на придобиване на недвижим имот през време на брака чрез договор за покупко- продажба на името на двамата съпрузи.

ПРЕДСЕДАТЕЛ :

ЧЛЕНОВЕ: